

FESTA DEL ROSER AGOST 2015

Era molt joveneta quand vaig fer una petita estada aquí a Lliurona en companyia de la tieta i el tiet que eren els propietaris dels Trulls i que encare avui dia en conservo els records ben vius.

Només d'arribar em vaig quedar meravellada del paisatge, ja hi vaig posar arrels; que amb el pas dels anys s'han anat enfortint, tan fortes que em duraran tota la vida.

Jo no sabia si era un somni o era realitat, era per mi com un món nou, desconegut, com un pesebre vivent, la frondositat, la verdor dels Prats, unes eugues i unes mules pasturant i a l'esquerre un jove llaurant amb un parell de bous; a la dreta un escamot de vaques talaiades per una noia, i més endavant una remada d'ovelles i un jove pastor amb el seu sarró de pell d'ovella, les xurriaques i el capot al muscle per si feia mal temps.

Em vaig quedar pensant quina llàstima que aquest jove no pugui gaudir de les comoditats i divertiments de la ciutat. Més tard vaig comprobar i veure amb els meus propis ulls, que també eren feliços tant o més que a la ciutat, gaudint d'aquesta naturalesa tan sana, ballant a l'Hostal de l'Arç al so de l'acordió d'en Fonsu, anant als aplecs d'ermites i santuaris, a les festes de Sant Miquel de Bassegoda, la Gala d'Albanyà i a tots els veïnats i poblets de la rodalia.

Una gent que malgrat els seus escasos estudis ja que segons temporades les feines del camp no els permetien anar a col·legi, eren entesos en artesanía casolana, fer esclops, lloces, culleres i collars pel bestiar, coneixedors de totes les plantes remeieres i com utilitzar-les segons els mals, empaltar un fruiter, tallar un bosc, fer una pila carbonera. L'economia moltes vegades no els permetia tenir rellotge, però sabien sempre l'hora mitjançant senyals, quan l'ombra arriba a la finestra són les deu, o bé quan el sol toca al cingle són les dotze. Entesos en veterinària sabien molt bé quan una bèstia estava malalta els remeis per curar-la; fins i tot en meteorologia, si llampega a Coll s'abassa pluja; si la lluna fa rotlle vent, si el bestiar es posa a pasturar i menjar branca amb pressa señal que nevaria, si el gall canta a mitja nit mal temps segur. Va tenir molt d'encert Mossèn Cinto Verdaguer quan va arribar per primera vegada al Santuari del Mont, va mirar l'entorn i va dir: "Terra de pastors i pagesos, aquests són els meus Mestres".

En arribar al gran casal dels Trulls, la Marta A.C.S. i la Pepa ens van rebre amb els braços oberts, vàrem passar a la gran sala on ens serviren un succulent berenar, amanida de ceba i tomata, pernil i llonganissa. Vaig sortir a léixida, quina meravella, el noi gran de la casa llaurant amb el parell de bous el quintà Rònec i els altres nois fent les vores i aixadius amb l'aixada, tota la vall del Borró al davant, els ferestecs cingles del Reixach, la veïna casa de Can Bosch, més a la dreta el Boix Vermell i el Bosch de canes noms que el tiet i la noia de la casa anaven assenyalant i explicant.

Arribat el diumenge com era de costum vam anar a missa, pel camí s'ajuntava altra gent, arribant al poble en colla. L'església la vaig trobar com si les parets hi traspués la pobresa, Sant Andreu presidint l'altar major, una imatge del Remei al lateral esquerre i una Pietat al costat dret. De retorn varem passar per l'Hostal de l'Arç ara propietat de l'Enrich Mollfulleda i la Massanella, unes cases de bosquerols, petites i dispersades, amb el seu tros de terra per collir vianda i pa per passar l'any, unes feixes arreglades, ben cuidades, de diferents colors segons els tipus de plantes, allò semblava com una gran vànua de patchwork.

Arribat el despoblament massiu de les cases de Lliurona i comarca, els Trulls no va pas ser una excepció, es va quedar abandonada i deixada de la mà de Déu.

Al pas dels anys, al morir els tiets vaig heretar la finca però no quedava ni una paret dempeus. No sabia pas com afrontar-ho, però ens vam vestir de valor junts amb el meu espòs i també amb el criteri del bon fe del Albert Quintana amb aixecar una de les cases. Mes que tot volem que sigui com un monument de record a tots els masovers i tota aquella gent que treballaven aquestes terres i boscos en situacions precàries.